

Severní Řecko

Na pěší dovolené po méně známé části Řecka se podíváme do odlehlých horských vesnic,
do klášterů na útesech i do nejhlubší rokle na světě

TEXT: ORLA THOMASOVÁ [@OrlaThomas](#) FOTOGRAFIE: JUSTIN FOULKES [@justinfoulkes](#)

Klášter Moni Agiou
Roušanou ze 16. století
stojí na pískovcových
skalních pilířích Meteora,
které figuruji na seznamu
světového dědictví

Chci, abyste vyzkoušeli všechno jídlo,“ řekla Elli Papageorgiouová, když vyšla z kuchyně své malé kavárny na dlážděném náměstí Kapesova. Na stůl, který se již prohýbal pod tíhou jídla, položila ještě džbán višňové šťávy. Doplnoval tak řeckou idylku sestávající z pokrácených koleček uzené klobásy, tučných zelených oliv, česnekových toustů s rajčaty a malými dortíky utopenými v sirupu. Džbán se šťávou hlasitě přistál na stole a probudil smečku spících psů. „A pěší turisté navíc potřebují hodně energie,“ dodává Elli.

Slovo „filoxenie“ se používá na označení lásky k cizincům a skvěle vystihuje řecký přístup k životu. Pohostinnost k cizincům je hluboce zakořeněná v řecké kultuře a kromě jiného se projevuje i tendencí předložit na stůl vše, co spíše domácích nabízejí. I když v nejvíce turistických oblastech řeckých ostrovů je možná tento zvyk poněkud na ústupu, když navštívíte odlehlejší regiony severního Zagorohoria, dostane se vám uvítání, jako byste zašli na návštěvu ke starým přátelům. Čtyřicet šest vesnic v tomto regionu kdysi propojovala jen síť pěších stezek a právě ta se dnes využívá na pěší turistiku a nabízí návštěvníkům pohled do dávné minulosti. Právě v tomto regionu leží i rokle Vikos, které se přezdívá i řecký Grand Canyon. Prohlédnout si ji je však možné jediné pěšky.

Jednou z nejmalebnějších kamenných vesniček v této oblasti je Kapesovo, které pěší turisty vítá mimořádně pohostinně i na řecké poměry. Místní si vždy najdou čas, aby s cestovateli prohodili pár slov, třeba u stolu v Ellině kavárně Sterna. Se skleničkou místní kořalky tsipouro v ruce a ve stínu obrovského platanu pak hodiny konverzace ubíhají, ani nevíte jak.

Elli Papageorgiouová sklízí domácí zeleninu. Jídla, která podává ve své kavárně ve vesnici Kapesovo, připravuje zejména z místních ingrediencí.

1. DEN

OKRUH BELOÏ

9 KM, 3 ½ HODINY

Rokle Vikos je hluboká 900 m a je tak obrovská, že její majestátnost člověk dokáže ocenit jen z několika konkrétních míst. Obyvatelé zdejších vesnic se shodují, že nejlepší je rozhodně vyhlídka Beloï. Její název má pravděpodobně slovanské kořeny a znamená „hezký výhled“. Výhled je odtud skutečně úchvatný, ale krásná je i samotná stezka, která vede z Kapesova a nabízí ochutnávku místního terénu v podobě dlouhých rovných stezek. Stezka k vyhlídce začíná strmým výstupem ke schodům Vradeto, které jsou vytesány do vápencových útesů. Po této starobylé obchodní cestě kdysi nosila náklad spousta oslů. My dnes kráčíme v jejich stopách, po tisících kamenných schodech.

Časem se stezka trochu srovná a zavede nás kolem několika včelích úlů ohrazených elektrickým plotem (má odradit medvědy hnědé, kteří se občas v této části Řecka vyskytují) i kolem malé, odemčené kaple. Uvnitř stráží posvátný prostor několik soch andělů a svatých se svatozáří ze zlatých lístků kolem hlavy. Ve vesnici Vradeto zdraví každého putujícího, který si v korytě doplňuje vodu, několik hlučných žab. A pak, po závěrečném stoupání přes příjemně stinný les, nám příroda odhalí své veledílo: propast Vikos plnou husté mlhy, která se táhne do dále jako ocas obrovské horské příšery.

Cestou zpátky do Kapesova zjišťují, že vesnice se právě připravuje na velkou slavnost: svátek proroka Eliáše, jejího patrona. Pod zeleným baldachýnem z vinné révy je již rozžhavený gril, na kterém se připravují kebaby z jehněčího masa. Dospělí si povídají s láhvemi piva Mythos v rukou a děti si hrají na náměstí.

2. DEN

Z KAPESOVA DO MONODENDRI

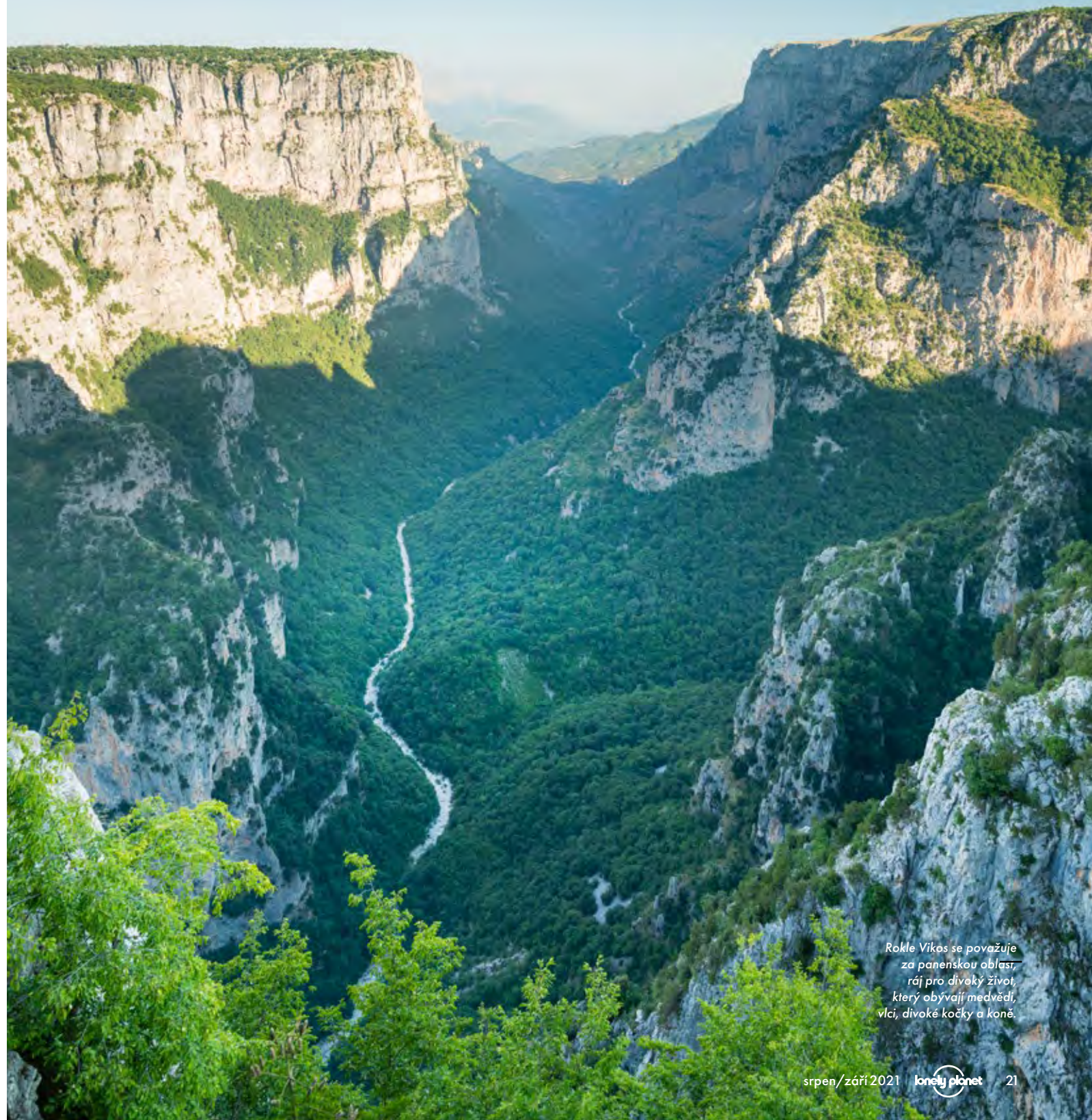
11 KM, 4 ½ HODINY

Následující ráno je vesnice ospalá. Náměstí je prázdné a prochází se po něm jen malý kohout, který se hlasitým kokrháním snaží všechny probudit. Na dnešní túře se vydáváme do jedné z nejnavštěvovanějších vesnic v Zagori, Monodendri, odkud se dá sejít i do samotné rokle. Dlážděná stezka se co nevidět změní v prašnou, lemovanou divokými květy, které obletuje spousta včel.

Divoké květy se žlutými hlavičkami, které zde rostou, využívají místní na přípravu „horského čaje“. V poledne se nad nimi slétává spousta hmyzu všeho druhu, který bojuje o jejich sladký nektar, a na sousedících fialových kvítkách odpočívají světlí

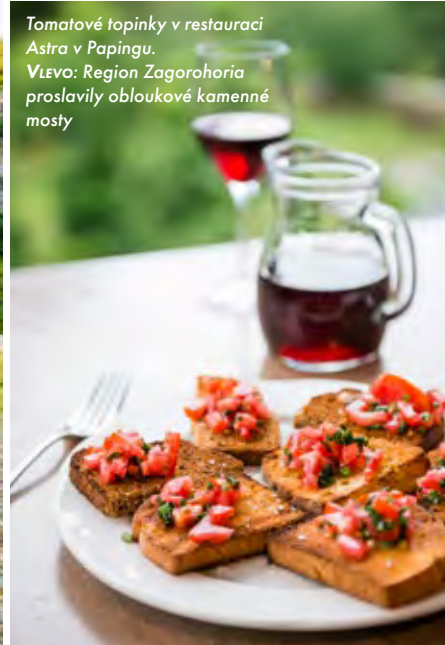
„Rokle Vikos je tak obrovská, že její majestátnost dokáže člověk ocenit jen z několika konkrétních míst.“

Rokle Vikos se považuje za panenskou oblast, ráj pro divoký život, který obývají medvědi, vlci, divoké kočky a koně.

Obyvatelé Koukouli hrají
na náměstí backgammon.
VPRÁVO: Procházka v řece
Voïdomatis

Tomatové topinky v restauraci
Astra v Papingu.
VLEVO: Region Zagorohoria
proslavily obloukové kamenné
mosty

motýli. Cestou procházím pod korunami stínících dubů, až se nakonec dostávám k řece Voïdomatis, nad kterou projdu po vysokém kamenném mostu jménem Kontodimos.

Spolu s dalšími 91 mosty zde byl postaven v 18. a 19. století a je důkazem toho, jak významná obchodní cesta tudy vedla. V době, kdy Řecko spadalo pod nadvládu Osmanské říše, byla oblast Zagorohoria před Turky pořád v bezpečí, za které mohla děkovat právě své odlehle poloze a horskému terénu. Turkům se nikdy nepovedlo dostat tento region zcela pod kontrolu. Místo toho se soustředili na střežení horských přechodů a vybírání daní, díky čemuž měli obyvatelé

Zagorohoria alespoň částečnou autonomii. Místní v tomto období i v následujících staletích bohatli, a tak ve vesnicích nechali vystavět mnoho kamenných staveb, z nichž některé stojí dodnes.

I přesto si však dokážu jen stěží představit, jak po těchto stezkách kráčely plně naložené muly. Někdy na jiného člověka nenarazím i celé hodiny. Stopy civilizace nacházím většinou, jen když dorazím do nějaké vesničky, třeba Koukouli nebo Vitsa, kde místní ve stínu platanů popíjí ledové frappe. V každé vesnici je alespoň jedna kavárna, ale místo kávy se v některých pije spíše pivo.

3. DEN ROKLE VIKOS Z MONODENDRI DO MEGALA PAPINGA

14,5 KM, 6 ½ HODIN

Dle Guinnessovy knihy rekordů jde v poměru k jeho šířce o nejhlubší kaňon na světě. Když se na něj díváte z velké dálky, nemusí vás na první pohled oslovit, ale když pak kráčíte přímo po jeho stezkách, máte najednou pocit, jako byste se ocitli v nějaké řecké idylce. Už pár minut poté, co vyjdete z Monodendri, začíná stezka do kaňonu prudce klesat a táhne se pod zelenou kanopou všech možných stromů. Z korun platanů, dubů a bříz visí mechy a na dlouhých odhalených kořenech dozrávají barevné houby. V koberci z kapradí kvete pilea pepřincová s lístky podobnými mincím.

Břehy řeky jsou svědně zelené, bujné a měkké. Obrovské vápencové skály se obvykle koupou v pramenité vodě, ale dnes se vyhřívají na sluníčku a schnou do morku svých kamenných kostí. Stezka kolem prázdného koryta je rovná a kráčím po ní s bezstarostnou lehkostí.

Najednou ale uslyším celkem jasné bubláni vody. Na rozdíl od řeky se stejným jménem pramen Voïdomatis nikdy nevysychá, a dokonce i na vrcholu léta je ledově studený. V jednom z jeho přírodních bazénků si právě chladí nohy první dva lidi, na které jsem během dne v kaňonu narazila. Já si ale nedokážu odpustit řádnou, celotělovou koupel. Hladina je plná vodních brouků s dlouhýma nohama, které vrhají stíny větší než medvědí tlapa.

Po další půl hodině chůze mě stezka začíná vyvádět ven z kaňonu, stoupá do kopce a občas se vine po suti, ze které při každém kroku odskakují kamínky a padají dolů do rokle. Shora je slyšet hlas pastýře, který hlídá stádo, jež se pase v kopcích vrcholku Astraka. Ještě pořád zde žijí pastevcí, kteří patří ke kmenu Sarakatsani. Údajně jsou to praví Řekové, původně nomádi, z nichž někteří se natrvalo usadili ve vesnicích Zagorohoria.

Patří k nim i Tasos Tsoumanis, který žije v Megalu Papingu již 25 let. Když se vracím do vesnice, právě postává i s přáteli před kostelem, kde se dosloužila mše za dalšího svatého, tentokrát Agiu Paraskeviho. Skupinka má dobrou náladu a chystá se na oběd, na který ochotně zve i mě, náhodnou cizinku, která se jim právě přimotala do cesty. Když pak sedím v nádherně zelené zahradě u jednoho z farníků, ochutnávám sušenky a zapíjím je tsipourem, poslouchám Tasa, jak nám vypráví o kultuře svého kmene. „I když se Sarakatsani přesouvají za pastvami, hory jsou pořád naším domovem,“ říká.

„Oblast Zagorohoria v minulosti
chránila její poloha;
Turci nad tímto regionem nikdy
nezískali plnou kontrolu.“

Během horkých letních měsíců se z břehů řeky Voidomatis stává pláž. Toto místo blízko mostu Aristi milují místní i rodiny s dětmi

4. DEN

Z MEGALA PAPINGA K CHATĚ ASTRAKA & DRAČÍMU JEZERU

6 KM, 4 HODINY K CHATĚ ASTRAKA;
6 KM, 2½ HODINY K DRAČÍMU JEZERU
A ZPÁTKY. PO NOCLEHU JE TO 2½ HODINY
OD VRCHOLU ASTRAKA DO MEGALA
PAPINGA

Když na druhý den vyrazím na nejnáročnější výstup na vrchol Astraka s 1000metrovým převýšením, v uších mi pořád znějí Tasova slova. Hora Astraka sedí na úzkém hřebenu mezi dvěma dalšími vrcholy pohoří Pindus a pěší turisty vede do opravdového horského regionu. Terén je otevřený a stoupající slunce po ránu suší bohatou rosou v trávě. Jen pár minut poté, co jsem se s dobrým pocitem horského sportovce vydala na cestu, mě předbíhají opravdoví „superlidi“ – běžci, kteří právě běží 50mílový běh po Zagori. Vypadají jako skuteční olympionici, jsou plně koncentrování, ale i přesto jsou nesmírně milí, pozdraví veselým „Jásas!“ (Ahoj!) a pokračují vlastním tempem dál.

Chodci jako já se však drží stezky, kterou lemují malý potůček, a cikcakovitě stoupají pomalu, ale jistě stále výš. Když si u kohoutku doplňujeme vodu, atmosféra je příjemně uvolněná. Je tady s námi i Thanasis Zafeiropoulos, který se svými širokými rameny a vlasy ve culíku vypadá jako řecký bůh, a taky jeho syn Paniotis. „Během ekonomické krize se do běhání pustila spousta lidí,“ říká. „Utíkají do hor, aby si na chvíli dali pauzu od všeho, co se děje.“ Ukáže na scénu před ním a usmívá se. Pravda, když se člověk podívá dolů do zeleného údolí s kamennými vesničkami, okamžitě ho zaleje klid a mír.

Když dorazím do horské chaty, právě se podává jednoduchý oběd: polévka, chléb a omeleta a všichni u stolu probírají, na jakou horu se chystají příště. Někteří na Gamilu, která je se svými 2 497 metry nejvyšším vrchem masivu Tymfi, další poputují ke Drakolimni – Dračímu jezeru. Vím, zní to jako cíl cesty z nějaké fantastické knížky, ale pravdou je, že se k němu dostanete po krajině, která taky vypadá, jako by ji někdo vybájl – zelené pláně s kameny, do kterých jsou vyrytá jména turistů, louky plné divokých alpských květů, oblak poletujících a zpívajících ptáků a nad nimi jen nádherně čistá obloha... Když přejdu přes vrchol kopce a uvidím jezero, zrak mi okamžitě padne na dva kozorožce, jak pokojně stojí ve vodě, která je skutečně plná malých draků nebo přesněji velkých alpských mloků, kteří si z mělčin pozorně prohlížejí okolí.

Z Megala Papinga jsou to taxíkem nebo autobusem tři hodiny do Kastraki a Kalambaky, vstupních měst do Meteory.

„Sedí mezi dvěma vrcholy pohoří Pindus a pěší turisty vede do opravdového horského regionu.“

Horská chata Astraka stojí v pohoří Pindus.
NAHOŘE: Cedule vyznačující směr cesty pro chodce (a běžce)

Slovo meteora v překladu znamená „zavěšen ve vzduchu“. Kláštery, které jsou tímto slovem označovány, vybudovali samotářští mniši v 15. století

„Vypadá to jako něco, co nevytvořil člověk, ale jakási vyšší moc.“

5. DEN

METEORA

8 KM, 3 ½ HODINY, okružní procházka kolem Velkého Meteoronu (dostanete se odtud taxíkem k Moni Agiou Stefanou).

Vypadá to jako něco, co nevytvořil člověk, ale jakási vyšší moc, která otevřela nebe a na několik vápencových sloupů umístila pár kamenných budov. Skutečný původ klášterů Meteora je však o něco více pozemský. Jejich příběh se začal psát ve 14. století, kdy se takoveto kláštery stávaly domovem poustevníků, kteří se k budovám dostávali po nebezpečných stezkách ve zdech útesů. Právě místo, na kterém stály, však bylo pro poustevníky klíčové. Byli daleko od krvavé politiky Osmanské říše, daleko od ruchu a hříchu lidí, blíž k Bohu.

Přes vyprahlé křoviny podél taveren a bílých domků se vydávám na svou poslední pěší misi v Řecku a hned v jejím úvodu vidím vysoko ve skalách další takové jako jsem já, kteří se chtějí dostat blíž k Meteore. Meteora představuje jedno z nejlepších míst na horolezectví na světě. Dívám se na lezce a na jejich barevná vybavení, lana a přilby a přemýšlím, jak náročné to měli první lidé, kteří se nahoru vydávali bez všech jistících pomůcek, a navíc naložení spoustou cihel

a dalším stavebním materiálem. Jako první takhle poustevníci dokončili klášter Velký Meteoron, což jim zabralo neuvěřitelných 200 let... Klášter stojí na nejvyšším vrcholu údolí (613 m n. m.) a jeho název je odvozen od řeckého přídavného jména „meteoros“, což znamená „zavěšený ve vzduchu“. Předtím než byly do kamenných zdí útesu vytesané schody, dopravovali mniši materiál i některé návštěvníky nahoru na rumpálu, který ještě pořád visí nad roklí. Podle legendy se někdy lidé ptali, jak často se lana na rumpálu mění, na což mniši spokojeně odpověděli, že „jen tehdy, když se z moci Boží přetrhnou.“

Bratři z Velkého Meteoronu jsou tajemné postavy v tmavých hábitech, s dlouhými bradami a válcovými klobouky, které prý návštěvníci mohou zahlédnout na hřbitově nebo za těžkými dřevěnými dveřmi kláštera. Možná se vám jednoho povede spatřit v sakristii, malém pokoji s úhlednými policemi, na kterých jsou vystavené lebky předchozích obyvatel kláštera. Jedním z prvních byl i samotný zakladatel kláštera Athanasios, který je vyobrazen i na freskách ve hlavním kostele kláštera. Barvy na obraze ze 16. století působí pořád živě.

Na Meteore však nehledali útočiště jen

mniši. Na opačném konci klikaté cesty stojí šest klášterů Moni Agiou Stefanou, ve kterých žijí jeptišky od roku 1960. Jsou méně mysteriózní než zakladatelé původního kláštera a občas je zahládnete na nádvořích nebo v obchodě s dárkovými předměty.

„Někteří lidé si myslí, že život tady je nudný, ale člověk může najít v klidu obrovské naplnění“, říká sestra Silouani, která zde žije 22 let a která mě provází po zlatými malbami zdobené kapli Stefanou. „Někdy, velmi výjimečně, musím klášter opustit. Když se pak vrátím, jsem úplně vyčerpaná.“

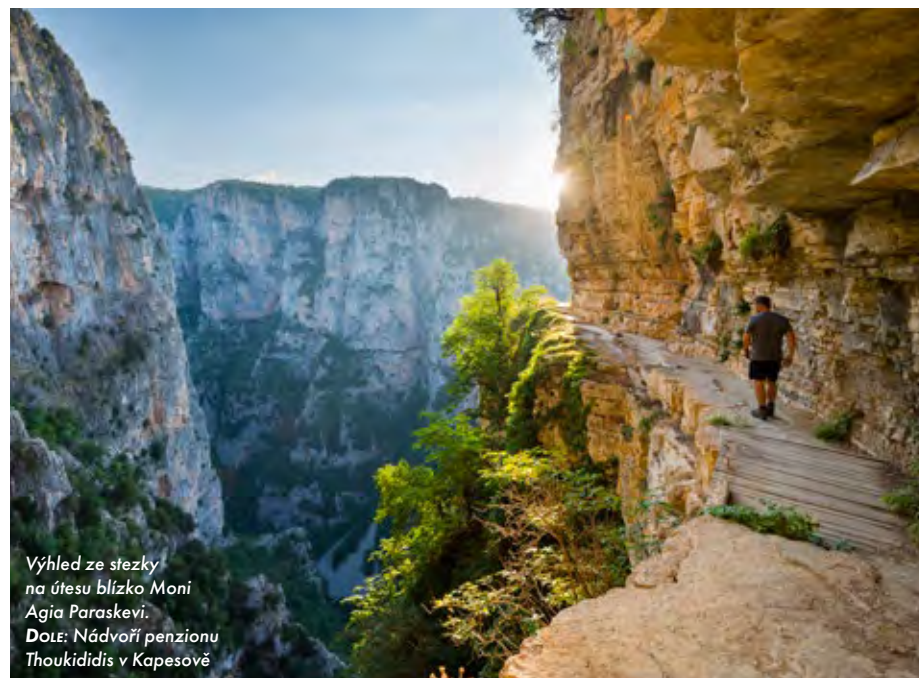
„Toto místo postavili tak, že ručně kladli jeden kámen na druhý. Dokážete si to představit?“ říká u světla svíčky. „Cítíme ke klášteru obrovský respekt. Postavit ho bylo nesmírně těžké.“ Sestra Silouani neměla problém s životem v klášteře, který je otevřen pro veřejnost. „Když milujete Boha, milujete i všechny tyto lidi. Každý, kdo do Meteory přichází, pro to má nějaký důvod, a když jim všem ukážete, že jsou tady vítáni, otevírá to jejich srdce.“

ORLA THOMASOVÁ je redaktorka magazínu Lonely Planet. Její největší výzvou na cestě po severním Řecku bylo neztratit se.

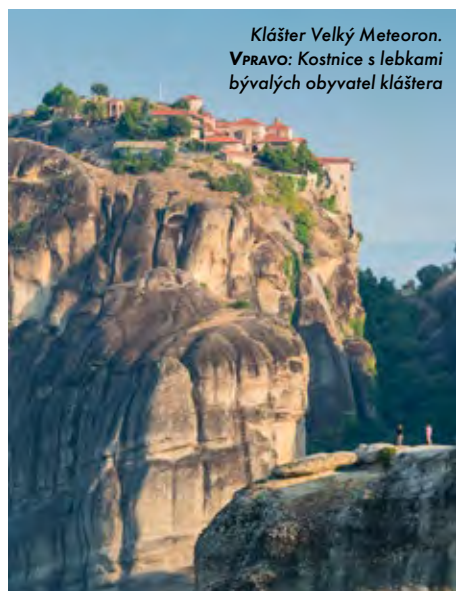
Sestra Silouani žije v klášteře Moni Agiou Stefanou na Meteore již více než 20 let

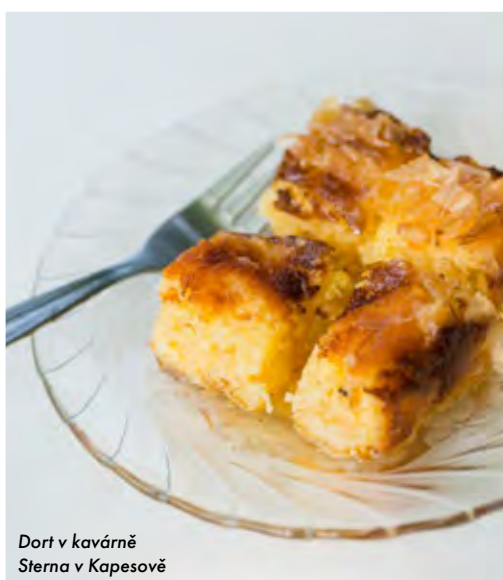
Výhled ze stezky
na útesu blízko Moni
Agia Paraskevi.
Dole: Nádvoří penzionu
Thoukididis v Kapesově

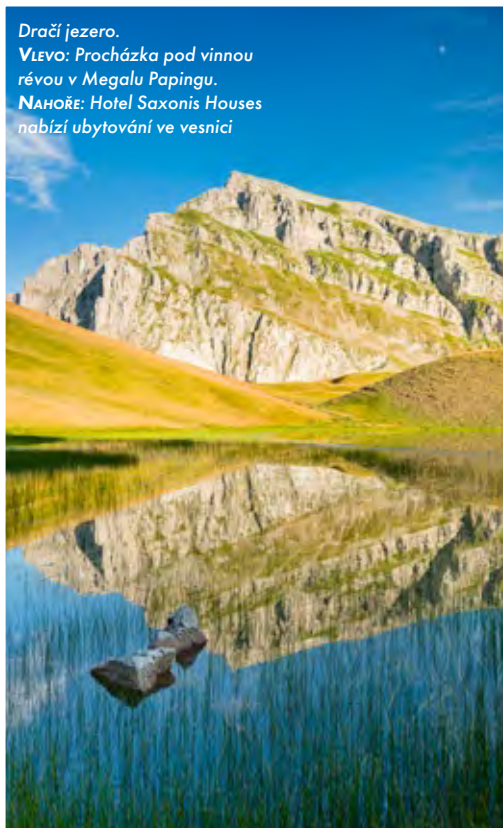
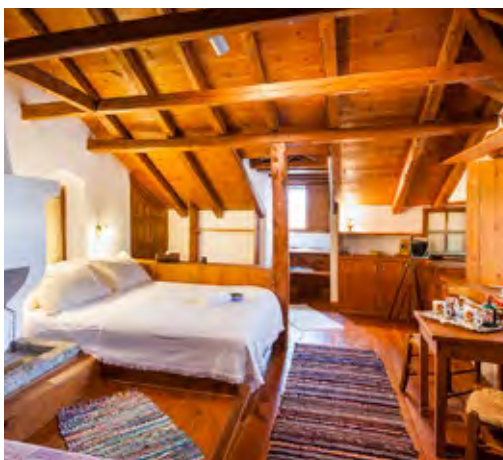
Dračí jezero.
Vlevo: Procházka pod vinnou
révou v Megalu Papingu.
Nahoře: Hotel Saxonis Houses
nabízí ubytování ve vesnici

Klášter Velký Meteoron.
Vpravo: Kostnice s lebkami
bývalých obyvatel kláštera

Dort v kavárně
Sterna v Kapesově

PUSŤTE SE DO TOHO

Rokle Vikos a Meteora

CESTOVNÍ KANCELÁŘ

Pokud nejste odhodláni nést si celou cestu s sebou vše, co k cestování potřebujete, bude se vám hodit cestovní kancelář, která se bude zabývat převozem vašich batohů a dalšími praktickými detaily. Doporučujeme například společnost On Foot Holidays, která nabízí dovolenou na této trase s rozpětím sedmi dnů a cenou 650 €/17 000 Kč. Dovolena zahrnuje ubytování v penzionech ve Vikos i v Meteore, dvě večere a tři pikniky (onfotholidays.co.uk).

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Jak náročná je tato pěší dovolená? Denně budete kráčet tři až sedm hodin, takže půjdete 9 až 15 km. Stezky jsou dobré, ale někdy prudce stoupají nebo klesají. Pokud budete používat mapy a další navigační pomůcky, budete se orientovat dobře.

Potřebuji nějaké speciální vybavení? Kvalitní boty nebo pohorky, dobrý batoh a v horkém počasí i klobouk. Pokud byste chtěli přespat v chatě Astraka Refuge, budete si muset přinést i spací pytel a něco teplého na sebe, třeba flisovou bundu. Hodí se i hůlky, ale nejsou nezbytné.

Kdy se vydat na cestu? Nejvhodnější doba na cestování je červen a červenec – vše je zelené a teploty jsou snesitelné. Srpen a začátek září mohou být hodně horké.

Kde získám další informace? Anglický průvodce Lonely Planet Greece (18 €/460 Kč) má i kapitolu o regionu Zagorohoria i o Meteore. Jednotlivé kapitoly si můžete stáhnout v pdf formátu za 3 €/80 Kč na shop.lonelyplanet.com.

FOTOGRAFIE: JUSTIN FOULKES

1 K Meteore se nejsnadněji dostanete tak, že doletíte na Korfu a domů pak odletíte z Atén. Z oblíbeného řeckého ostrova jsou to k Meteore asi 3 hodiny autem, do hlavního města trvá cesta autobusem něco více než 4 hodiny. Do obou destinací se z Prahy dostanete přímými lety a stejně tak i z Bratislavy.

2 Z přístavu na Korfu se na pevninu do Igoumenitsa můžete svést trajektem. Odtud se pak do Kapesova dostanete autobusem nebo taxíkem. Ubytovat se můžete v kamenném penzionu Thoukididis z 18. století (thoukididis.gr). Sestry Papageorgiouovy jsou velmi přátelské hostitelky, které stojí taky v čele kavárny a obchůdku Sterna na náměstí vesnice. Kavárna je skvělá na ochutnávku sezónních a lokálních specialit, domácího vína i na nákup netradičních suvenýrů.

3 Nejdřív na vás bude čekat pěší túra z Kapesova do Beloi a zpátky. Po náročném výstupu po schodech Vradeto je už však chůze snadná a výhled na rokli Vikos z Beloi je neskutečný. Cestou zpátky se nezapomeňte zastavit na pivo v taverně ve Vradetu.

4 Na druhé pěší túře poputujete přes několik krásných vesnic z Kapesova do Monodendri. Budete mít čas zastavit se na kávu a připít si s místními višňovou šťávou. Nejnáročnější je závěrečná fáze etapy, schody Vitsa. Z kláštera Moni Agia Paraskevi je nádherný výhled na rokli Vikos.

5 Třetí etapa pěší dovolené začíná strmým sestupem dolů do rokly. Když se tam však dostanete, čeká vás už jen chůze po rovném terénu. Kromě vrcholu léta, kdy je řeka Voidomatis vyschlá, budete mít cestou hodně

možností na zchlazení i plavání. Na závěr vás čeká dlouhý a strmý výstup do Megalu Papinga, kde můžete strávit noc a odpočinout si.

6 Saxonis Houses disponuje deseti krásnými pokoji kolem zeleného dvorku (saxonis-papigo.gr). Na večeri si můžete zajít do podniku Astra, kde nabízejí jednoduché pokrmy z místních ingrediencí. Za ochutnávku stojí čerstvé ryby i saláty, díky kterým si zeleninu zamilujete (astra-inn.gr).

7 Čtvrtá pěší etapa začíná 1 000metrovým stoupáním po výborně udržované stezce, která vede k chatě Astraka Refuge (astrakarefuge.com). Před cestou k Dračímu jezeru doporučujeme zastávku na oběd. U jezera si pak v klidu vychutnáte výhledy až na Albánii. Teoreticky je možné vrátit se v ten samý den zpátky do Megalu Papinga, ale nocleh v chatě stojí za to a poznáte zde spoustu dalších pěších turistů.

8 Cestou zpátky vás stezka povede podél přírodních bazénků Rogovo, takže budete mít několik možností se vykoupat. Taxíkem se pak dostanete do Ioanniny, odkud vás autobus svezde do Kalambaky, brány ke klášterům Meteora. Jako základna zde poslouží Archontiko Mesohori, hotel, který se nachází ve stínu skalních útvarů a nabízí šest tradičních pokojů, které dostaly jména po řeckých bozích (archontikomesohori.gr).

9 Vše, co nabízí Meteora, si prohlédnete během poslední pěší etapy, která vede podél klášterů Meteora i Varlaam. Cesta nahoru je strmá, ale pak už to jde snadno. Do Moni Agiou Stefanou se pak dostanete i taxíkem (otevřací doba se různí). Do Atén se následně můžete svést autobusem a z města pak letadlem zpátky domů.